

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát-oblastní pracoviště Brno

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Mateřská škola Pod Špilberkem, Brno, Údolní 9a

Údolní 9a/254 602 00 Brno

Identifikátor školy: 600 106 721

Termín konání orientační inspekce: 11. a 12. února 2002

Čj.	124 034/2002-11026
Signatura	ol2av109

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Mateřská škola Pod Špilberkem, Brno Údolní 9a byla k 1. lednu 1996 zřízena Městem Brnem, jeho Městskou částí Brno - střed, jako samostatná příspěvková organizace. Nachází se ve středu města, ve dvou budovách, v blízkosti Špilberka. Přesto, že je to městská mateřská škola (MŠ) má díky vlastní velké zahradě s členitým terénem a rozsáhlému parku v těsné blízkosti školy velmi pěkné přírodní podmínky k realizaci ekologické výchovy, zakotvené ve své koncepci. Ve školním roce 2001/2002 je MŠ trojtřídní s počtem 70 zapsaných dětí, které jsou umístěny ve smíšených třídách. Svým programem kompenzuje nedostatek pohybových aktivit dětí žijících v centru města s cílem, zlepšovat jejich fyzickou kondici, vést děti i jejich rodiče ke zdravému životnímu stylu. Škola je výrazně zaměřena na ekologickou výchovu a od 20. října 2000 získala certifikát o přijetí školy do sítě projektu "Zdravá mateřská škola". Škola nemá vlastní kuchyň, součástí je pouze školní výdejna, která zajišťuje stravování dětí i zaměstnanců školy.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Řízené činnosti a spontánní činnosti

V rámci těchto činností bylo hodnoceno: plánování a příprava, podmínky, organizace, formy a metody, motivace a hodnocení, interakce a komunikace vzdělávací činnosti.

Plánování a příprava vzdělávací činnosti vychází z programu "Zdravá mateřská škola" (Portál 1995) a Kurikula podpory zdraví v mateřské škole, doplněné o náměty ze současných odborných publikací a materiálů. Učitelky zpracovávají čtvrtletní plány pro jednotlivá roční období, které člení do měsíčních tematicky zaměřených celků. Ty obsahují cíle vedoucí děti k citlivému vztahu k přírodě. Úkoly vzdělávací činnosti, které vybírají z výše uvedených publikací, rozpracovávají v týdenních nebo dvoutýdenních přípravách ke kterým využívají ještě další pomocné metodické materiály. Ředitelka společně s učitelkami zpracovaly interní nabídkové dokumenty pro práci s dětmi s návodem jak využívat stávajících možností školy, vyplývajících z jejího umístění. Jsou to Historické a kulturní zajímavosti města, Výlety do blízkého okolí, Špilberk v proměnách ročních období, Činnosti na zahradě, prostřednictvím kterých je učí vztahu k rodnému městu, jeho kulturním a historickým památkám. Přesto, že je plánování vzdělávací činnosti věnována značná pozornost nebyla vždy dostatečně promyšlená a cílevědomá. Někde chyběla diferenciací ve vztahu k rozdílným věkovým a individuálním schopnostem dětí, jejich návaznost a přiměřenost nebyla vždy zajištěna.

Podmínky výchovně vzdělávací činnosti (*personální, materiálně technické a psychohygienické*) umožňují naplňovat program školy. Personální zajištění je velmi dobré. Všechny pedagogické pracovnice jsou odborně a pedagogicky způsobilé pro práci s předškolními dětmi. Ředitelka absolvovala bakalářské studium speciální pedagogiky, dvě učitelky mají logopedické kurzy a další učitelky se taktéž průběžně vzdělávají. Získané poznatky většinou aplikují ve výchovně vzdělávací práci s dětmi, což se příznivě promítá v její kvalitě. Souběžné působení učitelek ve třídách je efektivně využito pro individuální práci s dětmi v oblasti prevence poruch komunikačních schopností.

Prostorové podmínky školy jsou dosti limitující a komplikují organizaci provozu. Mateřská škola má k dispozici tři třídy, umístěné ve dvou budovách. Jedna třída s velmi malou šatnou a sociálním zázemím je v přízemí nájemního domu, v bezprostřední blízkosti rušné ulice. Další dvě třídy, umístěné v samostatné budově ve dvoře, mají společné sociální zařízení i šatnu a je zde také kancelář ředitelky. Samostatná šatna pro zaměstnance na škole

není. Prostory ve dvou třídách jsou dosti omezené a kladou značné nároky na promyšlenost činností s dětmi a organizační schopnosti učitelek. Vzhledem k bezpečnosti dětí musí být těmto ztíženým podmínkám podřízen denní režim v těchto třídách (postupný odchod do šatny apod.). Ve všech třídách je starší, zatím funkční nábytek. Umístění i vybavení hracích koutů je značně limitováno omezenými prostorovými podmínkami, ale učitelky je uspořádaly tak, aby hračky i pomůcky byly dětem dostupné, podněcovaly je k činnostem a současně umožňovaly jak individuální tak skupinovou práci. Pouze jedna třída má vhodné prostorové podmínky, které umožňují volný pohyb i realizaci výchovně vzdělávací činnosti dětí v plném rozsahu. Velikost stolků a židliček ve třídách neodpovídá antropometrickým požadavkům. Vnější prostory školy, zejména vstupní, které jsou společné s ostatními nájemníky domu, nepůsobí příliš esteticky a udržovaně na rozdíl od vlastních prostor školy, které jsou čisté, vhodně a vkusně vyzdobené výtvarnými pracemi a výrobky dětí. Světelné podmínky zvláště ve třídě umístěné v přízemí nájemního domu jsou nedostatečné. Vybavení školy hračkami, pomůckami, didaktickou technikou (záměrně bez televize a videa), dětskou i odbornou literaturou je na velmi dobré úrovni. K dalšímu obohacení vhodně používají i přírodní materiál, který s dětmi zpracovávají. Ředitelka sleduje současné trendy v předškolní výchově a stávající fond hraček, pomůcek, dětské i odborné literatury průběžně inovuje. Velkou pozornost věnuje zahradě. Ta je vzhledem k umístění školy (střed města) neobvyklá, dobře udržovaná, s pěkným moderním vybavením, které poskytuje dětem bohaté vyžití při rekreačních a relaxačních činnostech. Děti ji v hojné míře využívají i v rámci odpoledních činností, stejně jako podnětného okolí školy. Psychohygienické podmínky, přátelské a otevřené prostředí, které MŠ vytváří, přispívají k uspokojení potřeby bezpečí u dětí a podporují jejich přirozené učení. Děti mají dostatek prostoru i příležitosti k uplatnění spontaneity a pohybu. Organizace dne je nikterak neomezující dává většině dětí prostor pro vlastní rozhodování a pocit svobody. Režim dne odpovídá z hlediska psychohygieny. Interval mezi dvěma jídly byl upraven v průběhu inspekce. Pitný režim je zaveden a byl dětmi zcela přirozeně využíván. Individuální potřebu spánku dětí učitelky respektovaly. Po krátkém odpočinku nabízely nespícím dětem alternativní program a za příznivého počasí odcházejí s dětmi ven. Spontánní a řízené činnosti během dne byly převážně vyvážené. Škola vytváří podmínky pro rozvíjení talentovaných dětí, ale dává možnost zapojení i dětem ostatním. Mohou chodit do keramického kroužku, do cvičení se Sportíkem, do kroužku anglického jazyka. Tyto nadstandardní aktivity MŠ organizuje ve spolupráci s jinými organizacemi a za úplatu.

Organizace a vhodně volené metody a formy práce převážně odpovídaly podmínkám a složení dětí ve třídách. Pružná organizace činností umožňovala plynulý přechod od spontánních k řízeným aktivitám a naopak. K plynulosti výrazně přispívalo zařazení tzv. postupných svačin, které umožňovaly dětem dokončit započatou činnost a vedly je k vlastnímu rozhodování kdy budou jíst. To, že si děti samy připravovaly jídlo, včetně opékání na toustovači a vlastního mazání pečiva, mimořádně přispívalo k jejich samostatnosti. Promyšlená nabídka pomůcek, hraček a přístup většiny učitelek umožňovaly rozvoj dětské fantazie a tvořivosti, podporovaly seberealizaci, samostatnost a přirozenou, pěknou spolupráci mezi dětmi a jejich vzájemné vztahy, stejně jako je vedly k dokončení započatých činností. To vše směřovalo k jejich přirozené kázni. Dominantní úlohu dětských her učitelky převážně respektovaly. Řízené aktivity měly většinou charakter individuálních a skupinových činností. Byly prováděny rovnoměrně, byly promyšlené s ohledem na diferenciaci z hlediska vývojových předpokladů dětí, ne však cílevědomě vzhledem k jejich individuálním možnostem. Učitelky pružně reagovaly na vzniklé situace, které vhodně využívaly pro rozšíření poznatků dětí. Dětem, které se dle vlastní volby do činností zapojovaly, poskytovaly dostatečný prostor a čas pro verbální projev, rozvoj samostatného myšlení i uplatnění vlastní aktivity. Pouze v jedné ze tříd převažovaly tradiční metody a

formy práce. Ukončování her zde bylo podřízeno frontálně organizovaným řízeným činnostem, které probíhaly převážně prostřednictvím klasického zaměstnání a děti neměly vždy možnost započatou činnost dokončit. Náležitá pozornost nebyla také věnována rozvíjení her, chyběla rozmanitější nabídka hraček, pomůcek či doplňků ke hrám. V tomto případě byla poněkud podceněna role učitelky při obohacování her, což se odrazilo v jejich menší obsahové pestrosti. Organizace, zvolené metody a formy práce spolu s nedostatečnou diferenciací úkolů vzhledem k rozdílným věkovým a individuálním schopnostem dětí, snižovaly efektivitu výchovného působení a poskytovaly méně možností pro aktivitu dětí i jejich sebeuplatnění. Do nabízených činností se většina dětí zapojovala a dle pokynů plnila zadání úkoly. V této třídě chyběla širší nabídka či možnost volit si mezi individuální či skupinovou činností. Všechny děti byly vedeny k sebeobslužným, hygienickým a zdvořilostním návykům a většina z nich je měla již osvojeny. Pozoruhodná byla samostatnost při přípravě i úklidu po svačině. Značnou část úkonů při obědě zvládaly děti naprosto přirozeně sami, a také se zapojovaly do přípravy stolování u kterého vládla většinou příjemná rodinná atmosféra. Estetice a kultuře stolování nebyla ve všech třídách věnována stejná pozornost, děti nebyly vždy důsledně vedeny ke správnému zacházení s příborem.

Motivace a hodnocení řízených i spontánních činností bylo přirozené, většinou promyšlené a navazovalo na dosud získané poznatky a zkušenosti dětí. Klidný projev většiny učitelek, vztah k dětem, zajímavé motivace stavěné na jejich poznatcích vytvářely příjemný rámec pro všechny aktivity. Učitelky děti v jejich projevech neomezovaly, spíše je povzbuzovaly a dávaly jim pocit jistoty. Citlivě rozvíjely dětskou sebedůvěru, hlavně při vytváření vztahů a postojů a vedly je k samostatnému rozhodování. To se pozitivně odráželo v chování dětí. Ty se chovaly často autonomně a se zdravou sebedůvěrou. Hodnocení učitelek bylo pozitivní, v některých případech však bylo příliš obecné, zaměřené na všechny děti. Adresné hodnocení, které by dětem poskytovalo potřebnou a konkrétní zpětnou vazbu, někdy chybělo. Vedení dětí k sebehodnocení a hodnocení ostatních bylo zaznamenáno v menší míře.

Interakce a komunikace probíhala v příjemné atmosféře, založené na vzájemné důvěře mezi učitelkami a dětmi. Učitelky rozvíjely jejich sociální učení a projevy jak verbální, tak i neverbální. K dětem se většinou chovaly partnersky, podporovaly jejich otevřenost a ponechávaly jim prostor pro vyjadřování. Děti měly slušnou slovní zásobu, kterou dovedly aktivně používat. Jejich vzájemné vztahy byly převážně přátelské a spolupracující. Agresivní projevy byly zaznamenány jen ojediněle a byly citlivě a ohleduplně řešeny. Z projevů učitelek byl zřejmý velmi pěkný vztah k dětem a zájem o ně. Komunikace a interakce dětí i učitelek byla většinou vyvážená, jen v některých řízených činnostech poněkud převažoval verbální projev učitelek nad projevy dětí. Otázky učitelek někdy nebyly dostatečně promyšlené.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Kvalita spontánních i řízených činností byla v dílčích jevech (plánování a příprava, podmínky vzdělávací činnosti, organizace, metody, formy, motivace a hodnocení, interakce a komunikace) shodně hodnocena jako velmi dobrá.

Na základě zjištěných skutečností hodnotí ČŠI celkově úroveň výchovně vzdělávací činnosti z hlediska průběhu a výsledků vzdělávání jako velmi dobrou.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci podmínek vzdělávání byly hodnoceny tyto oblasti: plánování, organizování, vedení a motivování pracovníků, kontrolní mechanismy.

Mateřská škola se již dlouhodobě zaměřuje na ekologickou výchovu. Z toho vycházela i ředitelka školy při zpracování koncepce se stejným zaměřením. Je na dobu pěti let (2000-2005) a na její tvorbě se podílely i pracovnice školy. Těsná souvislost ochrany přírody s podporou zdraví vedla MŠ k rozšíření svého programu o výchovu k zdravému životnímu stylu. Byl určen dlouhodobý cíl - zdravá a veselá škola do které se všichni těší. Na základě provedené analýzy byly stanoveny další dílčí úkoly výchovného působení, které se částečně objevují v ročním plánu školy. Podrobně a promyšleně formou vlastních metodických materiálů k ekologické výchově (hlavnímu zaměření školy), jsou navrženy způsoby jejich realizace. Někde se jeví zbytečně mnoho cílů, které se pak stávají méně přehlednými. Rozpracování ekologické výchovy se jeví jako příkladné.

Organizace provozu školy má jasně stanovená pravidla, se kterými byli seznámeni rodiče i zaměstnanci školy. V organizačním řádu ředitelka stanovila povinnosti jednotlivých pracovníků (podrobně rozpracovány v jejich pracovních náplních), jejich práva v něm ale zakotvena nejsou. Část pravomocí ředitelka delegovala na svou zástupkyni. Provozní řád školy postihuje práva i povinnosti rodičů, odpovídá pozitivnímu a otevřenému vztahu mezi rodinou a školou. Povinná dokumentace školy je řádně vedena, drobné nedostatky byly odstraněny v průběhu inspekce. Osobní údaje dětí i zaměstnanců jsou bezpečně uloženy v kanceláři ředitelky. Informovanost rodičů je zajištěna zejména při každodenních kontaktech, prostřednictvím nástěnek či na třídních schůzkách. Rodiče jsou pravidelně (4x ročně) informováni o činnosti školy také prostřednictvím školního časopisu, který plní rovněž funkci poradenskou. Škola pořádá "Den otevřených dveří" a nabízí rodičům nově nastupujících dětí adaptační režim. Pedagogické rady a provozní porady jsou svolávány v souladu s plánem, ředitelka na nich předává informace všem zaměstnancům školy a částečně řeší pedagogické problémy. Aktuální informace jsou předávány včas a v potřebném rozsahu na operativních poradách. V rámci plynulého přechodu dětí do prvních tříd, mateřská škola spolupracuje se základní školou (vzájemné návštěvy, účast ve výuce žáků prvních tříd apod.). Dále s pedagogicko-psychologickou poradnou zejména při odkladech školní docházky či při řešení výchovných problémů. MŠ poskytuje rodičům poradenskou činnost v oblasti výchovy dětí, dále pak v oblasti logopedické prevence, kterou ve spolupráci s klinickým logopedem zajišťuje ředitelka a odborně proškolené učitelky MŠ. Rodiče mohou využít nabídky odborné a pedagogické literatury. Škola připravuje pro rodiče také pravidelné ukázky výchovně vzdělávací činnosti. Aktivita školy jsou orientovány zejména na prohloubení spolupráce s rodiči. MŠ ve spolupráci s odborníky (trenéři Studia pohybových aktivit, odborní pracovníci Domu dětí a mládeže, učitelka jazykové školy Slon) i s rodiči (odborné zajištění plaveckého výcviku), poskytuje širokou nabídku školních i mimoškolních aktivit. Ve spolupráci s rodiči pořádá vánoční besídky, mikulášskou nadílku, burzy dětského oblečení. Rodiče se společně se svými dětmi zapojují do soutěží organizovaných v rámci školy (Nejkrásnější Podzimníček, apod.). Dvakrát ročně se děti mohou zúčastnit školy v přírodě, ve spolupráci se Studiem pohybových aktivit mateřská škola organizuje Lyžařský Sportík. Rodičům a dětem nabízí kurzy plavání. Klub rodičů při MŠ organizuje zájezd s dětmi do Chorvatska. Kromě toho mateřská škola využívá kulturních nabídek a pravidelně s dětmi navštěvuje divadelní představení, koncerty, výstavy apod. Mateřská škola se vhodně prezentuje na veřejnosti, besídkami, kulturními programy, výlety a také se zapojuje do různých soutěží. Svými aktivitami přispívá k vytváření pocitu sounáležitosti s městem.

Ředitelka přistupuje ke svým úkolům velmi zodpovědně. Ve své řídicí činnosti

uplatňuje demokratický styl vedení lidí. Svým jednáním, důsledností, zapálením, smyslem pro pořádek a řád si získala na škole zcela přirozenou autoritu, a také tím pozitivně ovlivňuje a motivuje ostatní pracovníky školy. Při vedení a motivování zaměstnanců se soustředila na naplňování dlouhodobých záměrů školy. Učitelkám ponechává dostatečný prostor pro seberealizaci a uplatnění vlastní iniciativy. Pro jejich hodnocení zpracovala kritéria, v souladu s nimi probíhá diferencované odměňování. Ředitelka pružně reaguje na nové podněty a v jejich duchu inovuje řízení i vlastní výchovně vzdělávací činnost. Průběžně se vzdělává a podporuje další vzdělávání učitelek, ne vždy však sleduje jeho praktický přínos v jejich vlastní práci s dětmi. Ze zápisů z pedagogických rad lze vysledovat, že se mnohdy více zabývají organizačními a provozními záležitostmi než otázkami pedagogickými.

Kontrolní a hospitační činnost ředitelka plánuje a vede o ní zápisy. Z nich vyplývá, že ji provádí vcelku cíleně a využívá ji především k pozitivní motivaci učitelek. Na zjištěné nedostatky citlivě upozorňuje a směřuje učitelky k jejich nápravě. Úkoly kontrol si vymezuje v souladu s cíli ročního plánu, stanovuje je však příliš široce a málo diferencovaně. Výsledky hospitací s pracovníci projednává a staví na jejich přednostech. Učitelky vede k sebehodnocení, což se ukázalo při hospitaci v průběhu inspekce.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Koncepční plánování je systematické, rozpracování ekologické výchovy příkladné. Celkově má plánování velmi dobrou úroveň. Kvalita organizování vynikající. Vedení a motivování i kontrolní mechanismy mají velmi dobrou úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol č. j. BM0001/162 k 1.2.2000
- Zřizovací listina k 18.4.2001
- Výkaz o mateřské škole k 30.9.2001
- Kapacitní listina
- Organizační řád Mateřské školy, Pod Špilberkem, Údolní 9a, Brno
- Provozní řád Mateřské školy Pod Špilberkem
- Přehledy výchovné práce
- Přehledy o docházce
- Evidenční listy pro děti v mateřské škole
- Rozhodnutí o přijetí dětí do MŠ
- Kniha úrazů
- Protokoly a záznamy o provedených kontrolách
- Koncepce školy na rok 2000 - 2005
- Pracovní plán školy na školní rok 2001/2002
- Třídní plány
- Výroční zpráva o činnosti za školní rok 2000/2001
- Personální dokumentace
- Zápisy z pedagogických rad

- Zápisy z kontrolní a hospitační činnosti
- Zápisy o periodickém proškolení bezpečnosti
- Záznamy o dětech
- Podkladová inspekční dokumentace pro MŠ
- Dotazník pro ředitelku školy před inspekci
- Dotazníky pro rodiče
- Podací deník
- Inspekční zpráva č.j. O-12-02/9697-Ve-427

ZÁVĚR

ČŠI hodnotí výchovně vzdělávací činnost stejně jako podmínky vzdělávací činnosti jako velmi dobré. Příkladným způsobem je na škole prováděna ekologická výchova.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ludmila Kamenská	L. Kamenská v.r.
Členové týmu	Mgr. Hana Kališová	H. Kališová v.r.

V Břeclavi dne 19. února 2002

Datum a podpis ředitelky předškolního zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 1.3.2002

Razítko

Ředitelka nebo jiná osoba oprávněná jednat za předškolní zařízení

Bc. Věra Totušková ředitelka Mateřské školy Pod Špilberkem, .Totušková Věra v.r.
Brno, Údolní 9a

podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti předškolního zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka předškolního zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Jihom. kraje Brno	2002-03-25	065/2002
Zřizovatel ÚMČ Brno - střed	2002-03-25	066/2002
Příslušný Magistrát města Brna	2002-03-25.	072/2002

Připomínky ředitele(ky) předškolního zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
	-	Připomínky nebyly podány